

ЛЕГІТИМАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Нормативно-правові акти Національного банку України видаються для виконання регулюючих, контрольних й обслуговуючих функцій Національного банку України в межах повноважень Правління Національного банку України. Саме наявність нормотворчих повноважень Правління дозволяє Національному банку України на підзаконному рівні здійснювати регулювання діяльності банків.

Порядок розробки та прийняття нормативно-правових актів Національного банку України регулюється власною інструкцією. На законодавчому рівні чітко регламентується тільки порядок підготовки, прийняття та оприлюднення регуляторних актів Національного банку України. На нашу думку, варто детальніше закріпити основи правотворчості Національного банку України в Законі "Про Національний банк України", зокрема тих, які стосуються порядку підготовки проектів рішень; порядку прийняття їх Правлінням, передбачивши конкретну кількість осіб та присутність Голови Правління або особи, яка його заміняє, як необхідні умови прийняття рішень; порядок та підстави виконання обов'язків Голови Національного банку України іншими особами; формування Правління таким чином, щоб дотримувався принцип колегіальності.

Слід скасувати практику прийняття Національним банком України спільних з іншими органами державної влади нормативно-правових актів. Ми підтримуємо думку, що ініціатор прийняття такого нормативно-правового акта повинен його приймати чи затверджувати, а Національний банк України погоджувати або навпаки. Адже у випадку прийняття спільного акта неможливо однозначно відповісти на питання про його юридичну силу.

Правила введення нормативно-правових актів у силу є ще однією формально-юридичною засадою здійснення правотворчості. Закон України "Про Національний банк України" містить з цього приводу відсылочну норму. На практиці це реалізується відповідно до вимог групи підзаконних нормативно-правових актів Президента, Кабінету Міністрів та Міністерства юстиції України, які регулюють порядок набуття чинності нормативними актами та визначають порядок їх оприлюднення. Однак більшість з них насправді не призначені для регулювання набрання чинності нормативно-правових актів Національного банку України.

На наш погляд, належний рівень законодавчого регулювання набрання чинності та оприлюднення нормативно-правових актів Національного банку України відсутній, тому пропонуємо врегулювати це шляхом внесення змін до ст. 56 Закону України "Про Національний банк України".

Характеризуючи часові межі прямої дії нормативно-правового акта слід визначити не тільки момент набрання ним чинності, але і момент втрати ним юридичної сили. Скасування нормативно-правових актів Національного банку України здійснюється в таких формах:

- 1) автентичне - прийняття нового нормативно-правового акта Національного банку України, яким скасовується попередній, причому не потрібно скасовувати дію тих нормативно-правових актів, якими вносилися зміни до первинного нормативно-правового акта, адже його скасування тягне за собою автоматичне скасування і всіх змін до нього;
- 2) в порядку судового оскарження відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України; 3) в результаті проведення експертизи вже зареєстрованих нормативно-правових актів Міністерством юстиції, для проведення якої достатніх правових підстав, на наш погляд, немає.

Плотнікова, М.В. Легітимація нормативно-правових актів Національного банку України / М.В. Плотнікова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – С. 161–162.